

Vastaus kirjalliseen kysymykseen sanan- ja mielipiteenvapaudesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Peter Östmanin /kd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 3/2019 vp:

Pidätkö asianmukaisena, että valtionavustusta saava järjestö pyrkii osana toimintaansa rajoittamaan sanan- ja mielipiteenvapauden käyttöä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Seta ry on yksityisoikeudellinen rekisteröity yhdistys, johon sovelletaan yhdistyslakia (503/1989). Yhdistyslailla on pantu täytäntöön perustuslain mukaista yhdistymisvapautta, joka kuuluu perusoikeuksiin (PL 13 §). Yhdistyslain keskeisiä rakennusaineita ovat yhdistysautonomian kunnioittaminen ja yhdistysten erilaisuuden salliminen. Jotta yhdistymisvapaus voisi toteutua yhdistystoiminnassa, on yhdistyksen itsensä voitava mahdollisimman laajasti päättää, miten se järjestää sisäisen toimintansa. Toisaalta säännöksiä yhdistymisvapauden käyttämisestä voidaan antaa tavallisella lailla (PL 13 §:n 3 momentti).

Valtionavustuksia koskeva yleissääntely on valtionavustuslaissa (688/2001). Valtionavustuslaissa säädetään niistä perusteluista ja menettelyistä, joita noudatetaan myönnettäessä valtionavustuksia (1 §). Laissa säädetään muun muassa avustusten myöntämisen yleisistä edellytyksistä ja avustukselle asetettavista ehdoista ja rajoituksista (11 §:n 4 momentti) sekä avustusten palauttamisesta ja takaisinperinnästä (6 luku). Myös valtionavustuslain soveltamisessa on otettava huomioon yhdistymisvapaus ja yhdistysautonomia, koska viranomaistoiminnan on perustuslain 22 §:n mukaan turvattava perusoikeuksien toteutuminen.

Avustuksia myöntävät ja avustusten käyttöä valvovat viranomaiset ratkaisevat tapauskohtaisesti, täyttääkö avustuksen saaja tuen edellytykset. Toimivaltaiset viranomaiset huolehtivat myös avustuspäätösten täytäntöönpanosta. Näiltäkin osin viranomaistoiminnan laillisuuden valvonta ja arvointi kuuluu myös yleisille laillisuusvalvontaviranomaisille.

Helsingissä 5.6.2019

Oikeusministeri Antti Häkkänen